

Zpravodaj 2026

Červenec
Srpen
Září

Československého ústavu zahraničního

Ministr zahraničí Petr Macinka navštívil 16. července ve Vídni školy provozované krajanským Školským spolkem Komenský. Starostovi spolku Ing. Karlu Hanzlovi předal dva symbolické šeky celkem na 8 milionů korun na zajištění provozu škol, kde se vyučuje v češtině a které navštěvuje 570 žáků.

Stalo se již tradicí, že ČSÚZ každoročně při příležitosti zahájení školního roku daruje balíčky s výtvarnými potřebami žákům prvních tříd v krajanských školách v zahraničí.

Letos 25. srpna odvezla předsedkyně ČSÚZ 65 balíčků pro prvňáky obecné školy Školského spolu Komenský ve Vídni a o dva týdny později dopravila dodávka ministerstva zahraničí dalších víc než 80 balíčků do českých škol v Daruvaru, Hercegovci, Končenici a Záhřebu.

ČSÚZ pomáhá krajanům v zahraničí učit své děti česky

Československý ústav zahraniční od roku 2009 spolupracuje se Českými školami bez hranic, které požádají o příspěvek na své projekty. Letos zařadil do svého seznamu podporovaných projektů Českou školu bez hranic Londýn, která požádala o příspěvek na zaplacení metodika pro zpracování speciálních učebnic pro žáky doplňovacích českých škol v zahraničí.

„ČSÚZ pomáhal České škole bez hranic v Londýně už na úplném začátku a pomohl nám postavit se na vlastní nohy. Nyní se na ČSÚZ obracíme s žádostí o podporu našich učebnic, které potřebují metodickou podporu a úpravy před jejich konečnou prezentací. Jedná se o celou sérii učebnic pro děti od předškolního roku až po žáky 9. tříd. Součástí je také možnost připravit se u nás na zkoušku CCE z češtiny, tedy na evropsky uznávanou zkoušku z českého jazyka pro dospělé,“ vysvětluje zakladatelka školy v Londýně Zuzana Jungmanová, která ČSÚZ navštívila v polovině srpna. Zatím se děti učí z učebnic z různých zdrojů. „Základní učebnicová řada ale musí být koncepčně jednotná a pocházet od jednoho autorského týmu. Jen tak se vyhneme situaci, kdy žák některou látku vůbec neprobere z důvodu odlišného pojetí výukového materiálu,“ zdůrazňuje ředitelka České školy bez hranic v Londýně. Výukový materiál by měl vycházet ze zkušeností s bilingvním prostředím a měl by být upraven metodiky pro 1. a 2. stupeň tak, aby se dal využít v různých podmínkách – s ohledem na počet dětí ve třídě, jejich jazykové dovednosti, časovou dotaci, domácí přípravu i individuální práci s rodiči. Metodika by tedy byla klíčem k využití v široké škále odlišných skupin.

V Londýně Českou školu bez hranic založila tehdy devěťadvacetiletá výtvarnice Zuzana Jungmanová v roce 2007 pod názvem KidsArtClub. Zpočátku jí půjčovalo své prostory České centrum, ale když se počet dětí rozrostl, bylo nutné hledat něco většího. Za přijatelné nájemné se jí podařilo získat kostelní halu s malou kuchyňkou a sociálním zařízením. Tam se pak každou sobotu učilo 65 dětí z českých nebo smíšených rodin. Později se podařilo pronajmout potřebný prostor v nedaleké anglické škole, kde zůstali deset let. Provoz zajišťovali dobrovolníci a všechny náklady platili rodiče dětí. Největší problém bylo nájemné. Zuzana tedy hledala sponzory a obrátila se na ČSÚZ. „Československý ústav zahraniční nám velmi pomohl. Zaplatil náklady na činnost a zejména nájem v posledních dvou měsících roku 2009. Dostali jsme také knížky, které jsme rozdali dětem k Mikuláši a učebnice do školičky. Pomoc to byla úžasná,“ vzpomíná.

Po tvrdém několikaletém boji se propagátorům projektu Česká škola bez hranic podařilo v roce 2010 získat příslib pravidelné finanční podpory z České republiky. V současné době poskytuje Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy pevnou částku na každého žáka a schvaluje granty na mimoškolní aktivity. Je také možnost získat finance na projekty z Ministerstva zahraničí, ale tam se školy musí dělit i s krajanskými spolky.

Ted' už jsou v Londýně dvě České školy bez hranic. Ta Zuzanina, do které je přihlášeno 213 studentů všech věkových kategorií, získala nové prostory v renovované školní budově a doufá, že už tam bude nastálo, i když roční nájemné tam stojí kolem 20 000 liber. „Rodiče platí školné. Jeho výše se ale liší. Jsme v systému britské charity a pomáháme všem dětem, které se chtějí učit česky a dozvědět se něco o české historii. Poskytujeme slevy sourozencům, či rodinám s nižšími příjmy. Vyučujeme každou sobotu od 9 do 14 hodin. Celkem máme 35 výukových dní ročně. O chod školy se stará 40 učitelů. Žákům vystavujeme osvědčení což je ekvivalent českých vysvědčení, a když děti přestupují do škol v ČR, už žádné rozdílové zkoušky nedělají. Některé naše děti jsou už zapsány do kmenových škol po celé České republice a během britských prázdnin mohou navštěvovat i školu v ČR,“ popisuje svou školu Zuzana Jungmanová a dodává: „Samozřejmě bychom rádi pokračovali v poskytování co nejvyššího českého vzdělávání ve Velké Británii a nadále tříbili naše schopnosti, abychom přinášeli dětem v zahraničí to nejlepší.“

Hebr

Dárek z ČSÚZ prvňákům krajských škol ve Vídni a Chorvatsku

Už tradičně ČSÚZ za přispění Nadace Agrofert věnuje každoročně před zahájením nového školního roku prvňákům v českých krajských školách v zahraničí balíčky s výtvarnými potřebami.

Do Vídně odvezla 25. srpna předsedkyně Československého ústavu zahraničního Hana Hlaváčková dárky pro žáky prvních tříd, kterých má letos obecná škola Školského spolku Komenský 65. Na převoz čekalo do začátku září i 25 balíčků pro českou školu v chorvatském Hercegovci, 38 pro školu J. A. Komenského v Daruvaru, 12 pro školu Josefa Růžičky v Končenicí a další balíčky do Českého domu v Záhřebu. Na místo určení je dovezla dodávka Ministerstva zahraničních věcí, která současně pro české školy v Chorvatsku přepravila i výtvarné skříně.

Projekty ČSÚZ

Projekty ČSÚZ pro krajany v roce 2026, na jejichž financování se podílí Ministerstvo zahraničních věcí prostřednictvím vládního Programu podpory a rozvoje vzdělávání krajanů v zahraničí:

- Podpora bilingvní výuky a výuky sportu na českých školách Školského spolku Komenský
- Zajištění expertní didaktické metodiky pro schválení českých učebnic pro krajské školy, zejména v rámci České školy bez hranic v Londýně
- Vybavení tříd České mateřské školy v Končenici nábytkem, didaktickými pomůckami a výtvarnými potřebami
- Vybavení České základní školy Josefa Růžičky v Končenici didaktickými pomůckami a učebnicemi českého jazyka
- Nákup výtvarných a dalších základních školních potřeb pro žáky prvních tříd krajských škol v Chorvatsku a ve Vídni
- Digitalizace vzdělávání v mateřské škole v Daruvaru v Chorvatsku
- Vytvoření didaktických pomůcek k prezentaci českých a moravských památek v ČR zapsaných na seznamu UNESCO pro účely výuky češtiny v České škole ve Florencii
- Nákup školních lavic, židlí, didaktických pomůcek a učebnic českého jazyka pro Masarykovu školu ve Svaljavě na Ukrajině
- Zhotovení krojů pro krajský folklorní spolek Mariánka při Školském spolku Komenský ve Vídni
- Obnova hardwarové techniky českého vysílání Rádia Daruvar pro krajany
- Vydání Antologie moderní české prózy pro potřeby výuky češtiny v krajských školách a pro studenty bohemistiky
- Podpora vydávání časopisu Akademického spolku Komenský pro krajany Comenius v USA

Šéf české diplomacie ve škole Školského spolku Komenský ve Vídni

Ministr zahraničí Petr Macinka v rámci své oficiální návštěvy Rakouska navštívil 16. července také školu, která víc než 150 let poskytuje žákům od mateřské školy po maturitu vzdělání v češtině a slovenštině a kterou provozuje krajaňský Školský spolek Komenský. Starostovi spolku předal pan ministr dva symbolické šeky na celkově osm milionů korun na zajištění provozu školy s 570 žáky. „Podařilo se nám doplnit podporu tak, aby tato škola mohla fungovat v nezměněném režimu,“ vysvětlil Petr Macinka novinářům.

Česká republika zareagovala na tíživou situaci, ve které se škola ocitla poté, co jí Spolkové kancléřství Rakouska na rok 2026 snížilo subvenci o víc než 300 000 eur, tedy asi o desetinu jejich provozních nákladů. Starosta spolku Ing. Karel Hanzl o této skutečnosti začátkem roku informoval českého premiéra Andreje Babiše při jeho návštěvě Rakouska, a ten slíbil hledat způsob, jak chybějící finance kompenzovat. Žádost o pomoc podpořila i předsedkyně Československého ústavu zahraničního Hana Hlaváčková, která je zároveň místostarostkou spolku Komenský. Výsledkem bylo významné zvýšení subvence pro školu z české strany. Vedle 3 milionů korun (cca 125 000 eur), které od roku 2020 škola každoročně z české strany dostává, se letos podařilo vyjednat zvýšení o 5 milionů (cca 207 000 eur).

Spolek Komenský je od svého založení v roce 1872 hlavním centrem české a slovenské komunity v Rakousku. Provozuje bilingvní vzdělávací komplex: mateřskou školu, obecnou školu a reálné gymnázium. Jeho význam potvrdil i ministr Macinka, který řekl médiím: „Česká přítomnost ve Vídni byla vždy velmi silná, viditelná, velmi důležitá. Dnes českou přítomnost ve Vídni nejvíce a nejviditelněji symbolizuje Školský spolek Komenský." O potřebě podporovat školy spolku hovořil i se svou rakouskou kolegyní Beate Meinel-Reisingerovou. Význam takové podpory ostatně potvrzuje i článek 8 Spolkového ústavního zákona, který ukládá rakouské vládě i obcím respektovat, chránit a podporovat zachování a rozvoj jazykové a kulturní identity národnostních skupin a Zákon o etnických skupinách z roku 1976, který ústavně zakotvil šest uznaných národnostních menšin v Rakousku (Chorvati, Slovinci, Maďari, Češi, Slováci a Romové), jimž garantuje zejména právo na užívání jejich mateřského jazyka ve styku s úřady a na podporu jejich škol a kultury. Rozvoj a zkvalitňování výuky v krajských školách v zahraničí je i v zájmu České republiky. Ze škol Školského spolku Komenský ve Vídni vycházejí lidé, kteří ve svém dalším působení spolupracují s českými podniky a institucemi a pomáhají šířit dobré jméno Česka ve světě. Respekt k této skutečnosti vede české představitele na jejich návštěvách Rakouska také do spolku Komenský ve Vídni. „Návštěva českého ministra zahraničí ve Školském spolku Komenský 16. července proběhla

ve velice přátelském, pozitivním duchu a jednání členů české delegace bylo na vysoce profesionální úrovni“ říká předsedkyně ČSÚZ Hana Hlaváčková, která se jako místostarostka spolku setkání zúčastnila. Zvlášť ocenila Macinkův výrok, že návštěvu této školy považoval za naprostou samozřejmost pro českého ministra. Ocenila také malou anketu, kterou pan ministr uspořádal při setkání s českou komunitou na velvyslanectví. Zjišťoval totiž, kdo z přítomných posílá své děti do české školy spolku Komenský. Kladně odpověděla asi pětina účastníků. Když se pak zeptal, kdo z přítomných do těchto škol sám chodil, zvedl se celý les rukou. Petr Macinka byl jako ministr zahraničí na oficiální návštěvě Rakouska, tedy i ve škole spolku Komenský, poprvé. Před školou delegaci přivítaly děti z mateřské školy chlebem a solí a pan ministr je za to podaroval sáčky bonbonů.

Pak si hosté v doprovodu starosty spolku Ing. Karla Hanzla, předsedkyně ČSÚZ Hany Hlaváčkové, předsedy Menšinové rady české a slovenské větve v Rakousku Mag. Pavla Rodta a ředitelky mateřské školy Sabiny Eimer prohlédli historickou učebnu fyziky, archiv škol spolku, jídelnu a na besedě v malé klubovně se dozvěděli podrobnosti o vývoji spolku, který Ing. Hanzl úspěšně vede už přes tři desetiletí, a škol, jejichž prestiž ve Vídni roste. Dosvědčuje to i skutečnost, že počet jejich žáků se za tu dobu téměř zpětinásobil.

O tom, že co nejkvalitnější vzdělání je potřeba asi nelze pochybovat, ale náklady na provoz škol rostou. Projekty institucí jako Československý ústav zahraniční, mohou pomoci jen částečně a školné, které žáci krajské školy ve Vídni platí, nepokryje ani polovinu provozních nákladů. Bez pravidelných subvencí ze strany státu, jak rakouského, tak českého, se tedy ani školy spolku Komenský nemohou obejít.

Hebr

Krajanská konference 2026 a výstava o krajanských školách

Víc než stovka zástupců českých škol v zahraničí z celého světa se sešla v Praze v Pedagogické knihovně J. A. Komenského, kde byla 30. července zahájena výstava plakátů podávajících základní údaje o těchto školách. Zahájení se zúčastnili také zástupci Československého ústavu zahraničního, Stálé komise Senátu Parlamentu ČR pro krajany žijící v zahraničí, Ministerstva zahraničních věcí, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Domu zahraniční spolupráce a dalších institucí dlouhodobě podporujících české krajanské komunity v zahraničí.

„České školy v zahraničí představují mimořádně cennou součást podpory české diaspory. Nejsou pouze místem výuky českého jazyka, ale také prostorem, kde se uchovává kulturní dědictví, posiluje vztah k České republice a vytváří přirozené propojení mezi krajanskými komunitami a jejich domovskou zemí. Díky práci pedagogů, rodičů a dobrovolníků tak může český jazyk a česká kultura zůstat živou součástí života českých dětí bez ohledu na to, kde ve světě vyrůstají,“ charakterizoval význam těchto škol státní tajemník v MŠMT Ondřej Andrys. Cílem výstavy, kterou společně připravily Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy a Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského, je seznámit s činností českých škol v zahraničí pedagogy, žáky a další českou veřejnost a také s možností spolupracovat s nimi, vyměňovat si zkušenosti eventuálně účastnit se stáží pro studenty pedagogických či filozofických fakult. Návštěvníci výstavy si mohou prohlédnout

48 plakátů z dvaceti zemí. Prezентují školy, které si čeští krajané v zahraničí založili před více než sto lety a po celou dobu existence vyučují své žáky v češtině, ale zejména ty, o jejichž vznik se zasloužili Češi, kteří odešli žít a pracovat v zahraničí v posledních několika desetiletích. „Češi jsou Češi, ať žijí kdekoliv,“ řekla při zahájení výstavy MUDr. Lucie Slavíková Boucher, zakladatelka České školy bez hranic v Paříži a jedna z hlavních osobností, které se zasadily o to, aby tento typ škol získal stálou institucionální a materiální podporu z České republiky. Ocenila zejména, že poprvé ve své historii dostaly České školy bez hranic příležitost se představit české veřejnosti. Výstava bude otevřena až do 29. ledna 2027.

Pod heslem „Budoucnost češtiny ve světě“ se 30. července konala v jednacím sále Senátu PČR také 18. výroční konference českých škol v zahraničí pod záštitou stálé senátní komise pro krajany žijící v zahraničí. A o den dříve se v sala terreneě Valdštejnské zahrady v Praze, kde je instalována výstava k devadesátému výročí existence Radia Praha, tedy československého vysílání do zahraničí, uskutečnila beseda „Praha volá svět“ o krajanech a češtině v diaspoře. Jejimi hosty byli na pozvání Radio Prague International historik Ivan Dubovický, lingvistka Ivana Bozděchová a redaktor španělské redakce Juan Pablo Bertazza. Mluvíli o životě českých komunit ve světě, o výuce češtiny v diaspoře a o významu zahraničního vysílání, které už devadesát let Česko propojuje s krajany napříč kontinenty. Autoři a editoři Antologie moderní české prózy, členka správního výboru ČSÚZ doc. Ivana Bozděchová a Jaroslav Olša, jr. z Ministerstva zahraničních věcí ČR měli při těchto setkáních příležitost seznámit zástupce českých škol s Antologií, určenou právě českým školám v zahraničí.

Předsedkyně Československého ústavu zahraničního, který vydání sponzoroval, Hana Hlaváčková a Ivana Bozděchová pak předaly symbolicky výtisk knihy předsedovi Stálé komise Senátu PČR pro krajany žijící v zahraničí Tomáši Czerninovi a předsedkyni spolku Česká škola bez hranic Lucii Slavíkové-Boucher.

red

Tradiční setkání učitelů češtiny v Domě zahraniční spolupráce

Dům zahraniční spolupráce každoročně pořádá společné setkání učitelů u krajanů a lektorů češtiny v zahraničí. Letos se uskutečnilo už po osmnácté, a to 27. srpna. Zúčastnily se ho předsedkyně Československého ústavu zahraničního Hana Hlaváčková a členka správního výboru Ivana Bozděchová, které vystoupily vedle předsedy Stálé komise Senátu pro krajany žijící v zahraničí Tomáše Czernina a ředitele Sekce mezinárodní spolupráce a podpory ve vzdělávání MŠMT Jindřicha Fryče v zahajovací oficiální části.

V další části programu představila učitelka Kristýna Horáčková činnost české školy TGM v Chicagu a lektorka Ivona Petrusová hovořila o lektorátu češtiny v mongolském Ulánbátaru. Následovala moderovaná diskuse o spolupráci krajan-ských škol a lektorátu češtiny v Chorvatsku. O kulturní program se postaral smíšený pěvecký soubor Aurea Rosa Liberec.

Všichni účastníci obdrželi výtisk Antologie moderní české prózy (Praha: Nová vlna, 2026 eds. I.Bozděchová, J. Olša, jr.), jejíž vydání sponzoroval Československý ústav zahraniční.: Jde o kompendium textů tedy odbornou příručku, která přehledně a stručně shrnuje základní poznatky z české literatury a může dobře posloužit při výuce češtiny v zahraničí. Na setkání knihu představily Hana Hlaváčková a Ivana Bozděchová. Publikace obsahuje povídky a úryvky od 16 autorů z období od konce 19. století až po 21. století, a to jak klasických, tak současných spisovatelů.

I letošní setkání se stalo podnětnou, příjemnou a přátelskou příležitostí prohloubit či navázat kontakty mezi těmi, které spojuje společný zájem profesně rozvíjet krajan-ské i vysokoškolské vzdělávání v oboru češtiny i související kulturní aktivity a poskytovat krajanům potřebnou podporu a materiální pomoc.

Ivana Bozděchová

Událo se v ČR

3. července 2026 – V Karlových Varech před hotelem Thermal začal tradičním defilé filmových hvězd po červeném koberci 60. ročník Mezinárodního filmového festivalu. Největší pozornost upoutala hollywoodská superstar Dustin Hoffman, který na slavnostním zahájení převzal Křišťálový glóbus za mimořádný umělecký přínos světové kinematografii.

11. července 2026 – Hlavní cenu karlovarského filmového festivalu na závěrečném ceremoniálu převzal mladý barský režisér Aung Phyo za vítězný film festivalu Padlé ovoce. Během devíti dnů festivalu se v Karlových Varech promítalo 130 celovečerních filmů, z nichž 37 bylo soutěžních. Cenu prezidenta festivalu převzali herečka Magda Vášáryová a americký herec Jeffrey Wright a křišťálový glóbus za přínos světové kinematografii dostala francouzská herečka Juliette Binoche. Festival navštívilo na 233 tisíc diváků.

11. července 2026 – V historicky prvním českém grandslamovém finále porazila jedenadvacetiletá přerovská tenistka Linda Nosková svou českou soupeřku Karolínu Muchovou 6: 2, 5: 7, 6: 3 a na Centrálním kurtu v All England Clubu získala wimbledonskou trofej. Stala se nejmladší wimbledonskou šampionkou od výhry Petry Kvitové v roce 2011.

12. července 2026 – Z Česka odletěly dva vrtulníky Black Hawk s leteckými záchranními na palubě na pomoc s hašením rozsáhlých požárů ve Francii. Každý Black Hawk zvládne shodit na požářiště až 3450 litrů vody naráz.

13. července 2026 – Firma Zetor Tractors, která 80 let vyrábí traktory, informovala, že z důvodu zachování konkurenceschopnosti ukončuje výrobu v Brně a přesouvá ji mimo Evropu. Firma už od roku 2020 většinu svých strojů vyrábí v Indii, kde má k dispozici suroviny o 35 procent levněji, než v Evropě.

14. července 2026 – Pražské Výstaviště a Mariánské náměstí před budovou pražského magistrátu se staly na šest dnů divadelními scénami. Konal se na nich osmnáctý ročník festivalu Za dveřmi, který dává prostor domácím i zahraničním umělcům specializovaným na pouliční divadlo, nový cirkus, či interaktivní instalace.

20. – 26. července 2026 – Na pražských centrálních kurtech na Štvanici se uskutečnil tradiční ženský tenisový turnaj WTA Livesport Prague Open 2026. Ve dvouhře zvítězila osmnáctiletá Rakušanka Lilli Tagerrová, která ve finále porazila Ukrajinu Darju Snigurovou. Ve čtyřhře Britky Harriet Dartová a Maia Lumsdenová porazily Češky Lucii Havlíčkovou (21) a Lauru Samson (18), které se musely spokojit s druhým místem.

24. – 30. července – V Uherském Hradišti se konala 52. Letní filmová škola. Vítězem soutěže se stala rodinná sága režisérky Cherien Dabis „Vše, co z tebe zbylo“ v koprodukcí Německa, Kypru, Palestiny, Jordánska a Řecka. Sleduje osudy jedné palestinské rodiny od roku 1948 až po současnost. Letní filmová škola patří k největším přehlídkám filmů v České republice. Filmy jsou tradičně rozděleny do pěti bloků, kterými jsou Historie, Současnost, Česko/Slovensko, Hosté a AČFK uvádí.

Výroční ceny převzali herečka Anna Geislerová, herec Jiří Lábus a francouzský režisér animovaných filmů Michel Ocelot.

25. července 2026 – Alexander Choupenitch se stal jako první Čech mistrem světa v šermu. Ve finále v Hongkongu porazil Itala Filipa Macchiho 15: 2. Pro český šerm to byla po stříbru kordisty Jaroslava Jurky první medaile z mistrovství světa od roku 1985. Choupenitch už má ve sbírce bronzové medaile z olympijských her v Tokiu 2021 a dvou evropských šampionátů (2018 a 2024).

26. července 2026 – Ve věku 86 let zemřel bývalý šéf Národní galerie Milan Knížák. Byl u zrodu českého undergroundu, mezi lety 1990 a 1997 byl rektorem Akademie výtvarných umění, od roku 1999–2011 pak ředitelem Národní galerie. Jeho díla jsou v Muzeu moderního umění v New Yorku, londýnské Tate Gallery či v Centre Pompidou v Paříži.

27. července 2026 – Česká reprezentace přivezla domů 7 medailí ze světového šampionátu v Oklahomě, z toho 3 zlaté. Titul mistra světa vybojovali Vít Přindiš v kayakcrossu, ve vodním slalomu Jakub Krejčí a kanoistka Tereza Kneblová. Stříbrnou medaili přidala hlídka Tereza Kneblová, Martina Satková a Adriana Morenová a v časovce kayakcrossu Vít Krejčí a Kateřina Beková, bronz pak získal Lukáš Kratochvíl na kánoí.

31. července 2026 – Začal 96. ročník divadelního festivalu Jiráskův Hronov, který je nejstarším nepřetržitě pořádaným festivalem amatérského divadla na světě. Divákům nabídl téměř 150 představení od osmi desítek divadelních souborů. Program tvoří nejlepší amatérské inscenace z celé republiky. Během festivalu se konaly i vzdělávací semináře a přednášky.

3. srpna 2026 – Festival Prague Pride, který účastníkům a divákům nabídl téměř dvě stovky akcí, odstartoval v Praze. Vrcholem přehlídky na podporu rovnosti a práv leseb, gayů, bisexuálů a trans lidí byl duhový průvod centrem města 8. srpna. Pořadatelé ohlásili účast 50 tisíc lidí. Téma festivalu bylo „Časy se mění“, které reagovalo na změny atmosféry ve společnosti.

8. srpna 2026 – V Hronově skončila týdenní přehlídka amatérského divadla. To nejlepší co za rok vyprodukuje tři a půl tisíce registrovaných divadelních amatérských souborů mohli vidět účastníci festivalu v téměř 150 představeních, která předvedli herci osmi desítek souborů. Komponovaný večer za účasti mnoha významných hostů připomněl, že české amatérské divadlo je od loňska zapsáno na světový seznam nehmotného kulturního dědictví UNESCO.

10. srpna 2026 – V Česku začala růst nezaměstnanost. Na konci července bylo bez práce 367 346 lidí a míra nezaměstnanosti tak dosáhla pěti procent. Nejvyšší nezaměstnanost byla v Ústeckém kraji (7,8 procenta), nejnižší v Praze (3,9 procenta).

12. srpna 2026 – V Letenských sadech v Praze začal 23. ročník mezinárodního festivalu nového cirkusu Letní Letná. Na programu byla mimo jiné světová premiéra představení Vertige českého AirGym Art Company o tvorbě, jejích úskalích a závratích z ní. Do Prahy přijely také světově proslulé soubory z Austrálie a Francie.

13. srpna 2026 – V Česku přibývá stoletých lidí. Za posledních sedm let se jejich počet ztrojnásobil. V letošním prvním pololetí evidovala Česká správa sociálního zabezpečení 1186 sto a víceletých občanů. Nejstarší ženě je 108 let a žije v Jihočeském kraji, nejstarší muž je o dva roky mladší a žije ve Středočeském kraji. Nejvíc stoletých však žije v Praze. Nárůst je patrný i mezi lidmi staršími devadesáti let. Loni jejich počet překročil 70 300.

19. srpna 2026 – Za posledních deset let vzrostl počet cizinců žijících v Česku téměř na dvou a půlnásobek. Podle odhadů Českého statistického úřadu jich zde žije či jen pracuje 1,52 milionu a tvoří zhruba desetinu celkového počtu obyvatel ČR. Šest nejpočetnějších národních komunit – Ukrajinci, Slováci, Vietnamci, Rusové, Rumuni a Bulhaři- se usadilo v Praze, dále ve Středočeském kraji kolem Mladé Boleslavi a v Jihomoravském kraji v Brně a okolí.

20. srpna 2026 – V Českých Budějovicích začal 52. ročník největšího tuzemského agrosalonu Země živitelka. Zaměřil se na propojení inovací se zemědělskou praxí. V rámci šestidenního programu agrosalonu se konaly symbolické oslavy sklizně – dožínky, i když letošní úroda je nejnižší za posledních 15 let.

24. srpna 2026 – V Liberci začal pátý ročník festivalu Crystal Valley Week, největší tuzemská přehlídka skla, šperků a bižuterie. Na šestatřiceti místech ve městě bylo možné navštívit osmdesát akcí a vidět díla od sto dvaceti tvůrců. Mottem letošního ročníku je propojování kultur.

30. srpna 2026 – Podruhé v historii má Česká republika mistra světa v moderním pětiboji v individuálním závodě. Na šampionátu v Číně titul vybojoval čtyřicetiletý Matěj Lukeš. Ziskem 1586 bodů zvítězil o pět bodů nad Rusem Jegorem Gromadským, třetí byl Korejec So Čchang-wan.

30. srpna 2026 – Úspěch slavili Češi i na mistrovství světa v rychlostní kanoistice v Poznani. Martin Fuksa získal zlato na kilometrové trati a stříbrnou medaili v závodě na 500m. Bronzové medaile vybojovali debl-kajakáři Jakub Špicar, Daniel Havel na pětistovce, kajakářka Kateřina Mílová a kanoista Robin Hirsch v závodech na 5000 m.

1. září 2026 – Po dvouměsíčních prázdninách začal zhruba miliónu žáků základních a 500 tisícům žáků středních škol v České republice nový školní rok. Do lavic v prvních třídách zasedlo na 115 000 prvňáčků.

1. září 2026 – Letošní léto bylo v ČR druhé nejteplejší od roku 1961. Průměrná teplota za červen až srpen dosáhla 19,4 stupně Celsia. Vyšší byla jen v roce 2019, a to 19,5 stupně. Uvedl to Český hydrometeorologický ústav na základě předběžných údajů. Během letošní letní sezóny se nejvyšší teploty opakovaně dostaly až nad 40 stupňů.

3. září 2026 – O vztazích s Evropskou unií, rozšíření ekonomických a bezpečnostních vztahů a snížení závislosti na Rusku hovořil prezident Petr Pavel s arménským prezidentem Vahagnem Chačaturjanem při setkání na Pražském hradě. Jednali také o možnostech dalšího rozšíření vzájemné spolupráce.

7. – 18. září 2026 – Na území České republiky se uskutečnilo mezinárodní vojenské cvičení AMPLE STRIKE 2026, které pořádaly Vzdušné síly Armády ČR.

Zúčastnilo se ho na 760 vojáků ze 17 států NATO. Cvičení, které se koná každé dva roky, se zaměřilo na výcvik předsunutých leteckých návodčích.

9. září 2026 – Poslanci přehlasovali veto Senátu a schválili rozsáhlou změnu stavebního zákona. Podle vlády to přispěje k rychlejší výstavbě a tím i dostupnému bydlení. Zákon začne platit od ledna 2028.

9. září 2026 – Národní onkologické centrum za téměř pět miliard korun bylo otevřeno v pražské Fakultní nemocnici Motol a Homolka. Při plném provozu centra se onkologická péče v nemocnici zvýší o 40 procent. Většina nákladů byla financována z dotací EU.

9. – 15. září 2026 – V Plzni se uskutečnil 34. ročník Mezinárodního festivalu Divadlo. Jeho cílem je inspirovat české divadelní prostředí špičkovými evropskými inscenacemi. Letos na festivalu představily své mimořádné inscenace Nowy Teatr a Teatr Śląski z Polska, z Paříže přijely Théâtre des Bouffes du Nord a Vivarium Studio.

18. září 2026 – Česko podporuje strategické partnerství Jordánska s Evropskou unií. Potvrdil to prezident Petr Pavel na Pražském hradě, kde s manželkou Evou přivítali jordánského krále Abdalláha II. a královnu Ranju. Prezident také ocenil roli Jordánska v úsilí o mír a prosperitu v regionu Blízkého Východu. O obchodní spolupráci jednal v Praze s jordánským monarchou premiér Andrej Babiš.

20. září 2026 – Největší evropská bezpečnostní přehlídka Dny NATO se konala na letišti v Mošnově u Ostravy, kam zavítalo asi 150 tisíc diváků a představily se armádní, bezpečnostní a záchranářské jednotky ze čtrnácti států. Poprvé byl představen nový přírůstek české armády – transportní letoun Embraer C-380 Millenium brazilského výrobce. Může přepravit výsadkáře, hasit požáry, doplňovat letadlům palivo za letu či se uvnitř změnit na šest jednotek intenzivní péče.

22. září 2026 – Po dvouleté přestávce byl v Praze obnoven provoz lanové dráhy na Petřín. Lanovka bude v provozu denně od 7 do 22 hodin. Cestující nyní přepravují vozy čtvrté generace za 137,7 milionu korun, jejichž podobu navrhlo české studio Anna Marešová designers a vyrobila je rakousko-švýcarská skupina Doppelmayr/Garaventa. Cena jízdného je stanovena na 100 Kč za jednorázovou jízdenku.

23. – 26. září 2026 – V pražském obecním domě se konal 63. ročník Mezinárodního televizního festivalu Zlatá Praha. Do soutěže se přihlásilo 84 snímků. Hlavní cenu Grand Prix získal dokument režisérky Rebekky Tansleyové „Tenor: Jmenuji se Pati“. Tři České křišťály udělila pětičlenná mezinárodní porota snímkům „Hovkapeller – 500 let hudby“ v kategorii záznamů hudebních koncertů, „Stručné dějiny hudby v pozadí“ mezi dokumenty o hudbě, tanci a divadle a „Nurejev“ v kategorii záznamů inscenačního umění.

28. září 2026 – U příležitosti státního svátku – Dne české státnosti – se na mnoha místech ČR konaly svatováclavské slavnosti. Nejvýraznější připomínka svatého Václava se uskutečnila ve Staré Boleslavi v rámci Národní svatováclavské pouti. Návštěvníci také mohli vidět lebku patrona českých zemí, která zde při této příležitosti byla vystavena. Tradiční mši vedl pražský arcibiskup Stanislav Přibyl.

28. září 2026 – Pražská ZOO oslavila 95. výročí otevření. Připraven byl slavnostní program, v němž návštěvníky přenesly do 30. let 20. století dobové kostýmy

i historická vozidla. Uskutečnila se vernisáž výstavy 95 let Zoo Praha a řada hudebních i tanečních vystoupení. Nechyběla ani komentovaná krmení vybraných druhů zvířat. Nosným tématem 95. výročí ZOO Praha byl projekt návratu koně Převalského do divoké přírody Mongolska. Pražská ZOO se dlouhodobě řadí mezi nejlepší a nejkrásnější na světě. V TripAdvisor se opakovaně umístila na pátém místě.

29. září 2026 – S plánem užší ekonomické a energetické spolupráce přijela do Česka předsedkyně italské vlády Giorgia Meloniová. V Praze o něm jednala s premiérem Andrejem Babišem. Ocenila nově dojednaný akční plán společných projektů obou zemí do roku 2030. Itálie je pro Česko šestým největším obchodním partnerem. Loni objem vzájemného obchodu dosáhl zhruba 438 miliard korun.

30. září 2026 – O obranné spolupráci a posilování bezpečnosti na východním křídle NATO i o českých krajanech v Banátu přijel do Prahy jednat rumunský prezident Nicușor Dan. Na Pražském hradě přivítal rumunského hosta a jeho partnerku prezident Petr Pavel s manželkou Evou. S rumunským prezidentem se sešli i premiér Andrej Babiš, šéf Sněmovny PČR Tomio Okamura a šéf Senátu Miloš Vystrčil. ČR patří do první desítky investorů v Rumunsku.

Kulatá a polokulatá výročí v krajaňském kalendáři

– srpen, září, říjen 2026

1. srpna 1871 – před 155 lety – vyšel poprvé v Omaze ve státě Nebraska v USA první český časopis s názvem „Pokrok západu“. Byl to týdeník věnovaný zájmům Čechů nejen v Nebrasce, ale nakonec v celých Spojených státech. U jeho počátků stál Jan Rodický a později i dr. Tomáš Čapek. Krátce vycházel i dvakrát týdně a od listopadu 1915 jako deník. To již nesl název „Denní pokrok“. Název „Pokrok“ se krajanům v Americe velice zamlouval – stejně pojmenovali i orgán Americké národní jednoty, který vycházel nejprve v Chicagu, posléze v Racine a nakonec v Clevelandu.

2. srpna 1921 – před 105 lety – se v obci Záryby narodil **Ing. arch. Mojmír Zachar**. Za druhé světové války pracoval ve stavebnictví. Dostal se do severní Itálie, kde se zapojil do partyzánského hnutí. I po válce pracoval jako stavitel na Slovensku. V roce 1949 emigroval do Austrálie. Rok pobýval v Melbourne a jako geometr odcestoval na Novou Guineu, kde pracoval pět let pro vládu. Poté se vrátil do Sydney, kde projektoval stavby domů a bytů (např. alpská chata Omar v australských Alpách). V Austrálii působil jako náčelník v Sokole, v Národním sdružení a byl aktivní jako organizátor zábavných a dětských programů. Byl činný i publicisticky, psal články, úvahy a fejetony do československého exilového tisku (Hlas domova, Tribuna). Napsal též knížku „Kameny v písku“ a několik scénářů pro film a televizi. Mojmír Zachar zemřel 22. října 1966 v Sydney.

4. a 5. srpna 1906 – před 120 lety – se v Praze konal „Sjezd zahraničních krajaňských spolků“. Podnět k jeho konání dal Karel Folbr, významná osobnost tehdejší krajaňské Evropy. Byl propagátorem myšlenky vybudovat v Praze středisko zahraničních spolků, které by vytvářelo most mezi krajaňy a domovem. Po sjezdu, jehož se s velkou pravděpodobností za zahraniční odbor Národní rady české již zúčastnil dr. Jan Auerhan, vznikl v Praze v Dělnické akademii **Sekretariát zahraničních spolků**.

7. srpna 1921 – před 105 lety – se v Praze narodil český hudební skladatel a dirigent **Karel Husa**. Od roku 1946 působil ve Francii, ale po únoru 1948 se nevrátil do Prahy a odešel do exilu do Spojených států amerických. Od roku 1959 je občanem USA. V zahraničí je pokládán za jednoho z největších žijících skladatelů českého původu. V roce 1969 mu byla udělena Pulitzerova cena za hudbu za „Smyčcový kvartet č. 3“. Mnohé tituly jeho skladeb silně naznačují jeho vztah k rodné zemi. Nejznámější jsou jeho skladby „Slovenské evokace“ (1951), „Osm českých duet pro klavír a čtyři ruce“ (1956), „Dvanáct moravských písní pro hlas a piano“ (1956), „Hudba pro Prahu“ (1968), „Tři moravské písně pro smíšený sbor a capella“ (1981), „Smetanovské fanfáry“ (1981) a další. Po listopadu 1989 se o Karlu Husovi začalo v Česku víc psát, jeho díla se začala hrát a oceňovat. Prezident republiky Václav Havel ho 28. října 1995 vyznamenal Medailí za zásluhy I. stupně za celoživotní dílo. V říjnu 2000 navštívil Karel Husa Prahu, aby převzal doktorát Hudební fakulty Akademie múzických umění. Při této příležitosti se 16. října 2000

uskutečnil v kostele svatých Šimona a Judy koncert z jeho komorní tvorby a 18. října 2000 v Obecním domě koncert Pražských symfoniků, kde se dávala v pražské premiéře jeho „První symfonie“. Karel Husa zemřel 14. prosince 2016 v USA.

11. srpna 1996 – před 30 lety – zemřel český skladatel a dirigent **Rafael Kubelík**. Narodil se 29. června 1914 v Býchorech u Kolína v rodině českého houslového virtuozu Jana Kubelíka. Rafael Kubelík vystudoval na pražské konzervatoři housle, dirigování a skladbu. Byl dirigentem České filharmonie a rok po druhé světové válce významně přispěl k založení mezinárodního hudebního festivalu Pražské jaro. V roce 1948 odešel do emigrace. Žil ve Švýcarsku, ale jeho úspěšná kariéra pokračovala v USA, Velké Británii, či Německu, kde se stal věhlasným dirigentem, pod jehož taktovkou zazněla snad všechna významná díla světových a českých skladatelů. Proslul jako interpret děl českých a slovanských skladatelů (Smetana, Dvořák, Janáček, Martinů, Musorgskij atd.) a byl vyhlášeným odborníkem na díla G. Mahlera a B. Bartóka. Kompoziční činnost Rafaela Kubelíka obsahuje především orchestrální, koncertantní a vokálně-instrumentální skladby. Po roce 1989 se vracel do vlasti, kde na jaře 1990 dirigoval na Staroměstském náměstí v Praze Smetanovu „Mou vlast“ a na Pražském jaro 1991 dirigoval úvodní koncert festivalu. V roce 1990 získal čestný doktorát Univerzity Karlovy v Praze. Zemřel 11. srpna 1996 v obci Kastanienbaum u Luzernu. 18. září 1996 byly jeho ostatky převezeny do Prahy a uloženy na vyšehradském Slavíně vedle jeho otce.

12. srpna 1921 – před 105 lety – se v Komárově u Opavy narodil **PhDr. Vladimír Neuwirth**. Během druhé světové války absolvoval Ústav moderních řečí v Praze, kde také vyučoval. Do roku 1950 studoval na bohoslovecké fakultě v Olomouci. V roce 1961 byl zatčen za aktivity křesťanského sekulárního institutu Společenství, jehož byl spoluzakladatelem, a byl odsouzen na čtrnáct let. Po propuštění v roce 1968 odešel do emigrace. Ve Vídni dokončil studia jako doktor filozofie. Poté přesídlil do Belgie, kde pracoval ve Výzkumném ústavu střední Evropy v Lovani. Posledním zahraničním pobytem byl Frankfurt nad Mohanem, kde spoluzaložil Opus Bonum a Bibliotheku Cyrillo-Methodiamu. V roce 1992 se vrátil do rodného Slezska, kde v Opavě 22. května 1998 zemřel.

15. srpna 1971 – před 55 lety – zemřel v Praze **PhDr. Zbyněk Žaba**. Narodil se 19. června 1917 v Doubravících u Dvora Králové. Na Univerzitě Karlově v Praze studoval filologii, orientalistiku, ale především egyptologii a v roce 1954 se habilitoval. Poprvé se do Egypta dostal v roce 1956 jako člen kulturní delegace. Další tři roky působil jako učitel na vysoké škole v Káhiře. V roce 1958 spoluzakládal a od roku 1960 vedl Československý egyptologický ústav Univerzity Karlovy v Praze a Káhiře. Další řadu let se věnoval zpracování zaznamenaných skalních nápisů v Dolní Núbii. V srpnu 1971 se vrátil z Egypta a na následky dlouhodobého pobytu v tvrdém egyptském klimatu zemřel.

18. srpna 1926 – před 100 lety – se v Praze narodil **prof. Jan Tumlíř**. Jako student byl při pokusu o útek za hranice zatčen a eskortován na práce do dolů. Uprchl a dostal se do Německa. V letech 1952 až 1957 pracoval v Rádiu Svobodná Evropa jako redaktor, později vedoucí kulturního oddělení. Tvořil poezii a psal povídky. V roce 1957 odešel do USA, kde studoval národní hospodářství na Yalské univer-

zitě ve státě Illinois. Na té později působil jako profesor. V roce 1964 přesídlil do Švýcarska, kde byl ustanoven ředitelem výzkumu v sekretariátu Všeobecné dohody o clech a obchodě (GATT) v Ženěvě. Byl autorem vědeckých studií o neoliberalistické obchodní linii, přednášel, publikoval a připravoval hospodářské expertizy pro západní instituce a vlády. Zemřel 21. června 1985 v Ženevě.

19. srpna 1861 – před 165 lety – byl v Berlíně založen Český spolek. Vznikl na půdě české historické exulantské osady Rixdorf, která se dnes jmenuje Neukölln a je součástí Berlína. Ve spolku se soustředili vedle Čechů z Rixdorfu i příslušníci ekonomického vystěhovalectví a část politických emigrantů po porážce povstání v roce 1848. V roce 1893 měl spolek 95 členů. Na přelomu století bylo v Berlíně deset krajanských spolků sdružených do střechového vedení s názvem Ústředí českých spolků berlínských.

21. srpna 1881 – před 145 lety – se v Berlíně konal 5. evropský sjezd zahraničních Čechů a Slováků. Byl to již druhý sjezd konaný v Berlíně a pátý v pořadí konaný na německé půdě (Berlín, Lipsko, Drážďany). Do roku 1938 bylo těchto sjezdů celkem čtrnáct, ale už jenom jeden konaný v Německu. Ostatní se konaly ve Švýcarsku (jeden) a v Praze (sedm). Prvním sjezdem, který organizoval Československý ústav zahraniční, byl První sjezd zahraničních Čechů a Slováků v Praze, konaný ve dnech 1. až 3. července 1932, ale o tom se dá mluvit jako o celosvětovém, nikoliv jen evropském.

23. srpna 1851 – před 175 lety – se v Hronově narodil spisovatel a vlastenec **Alois Jirásek**, který celé své dílo zasvětil lásce a víře v národní tradice. Když oslavoval v srpnu 1911 své šedesátiny, sám pronesl tato slova: „V řetěze života jsou články nynější doby spjaty s články minulosti. A není všechno mrtvou minulostí, co bylo. Bojovníci odešli, ale boj zůstal. Předkové naši staletí udatně zápasili a my zdědili jejich boj. A je dobře znáti, jak bývalo za těch zápasů o svobodu národa, přesvědčení i o samu existenci jeho. To připomínat nebylo a není zbytečno, ani křivdy způsobené, které zapomenout není ještě na čase. Obnovit paměť minulých dnů a tou osvěžit a posílit a třeba i k svatému ohni rozlítit, je, myslím, nutno i při všem snažení moderním při veškeré snaze po osvětě a pokroku, jež jsou naší přední zbraní a pavézou.“ Jeho dílo četli krajané po celém světě. Alois Jirásek byl v roce 1928 zakládajícím členem Československého ústavu zahraničního. Zemřel 12. března 1930 v Praze.

23. srpna 1931 – před 95 lety – se v Mečeříži narodil výtvarník, básník a publicista **Karel Trinkewitz**. Studoval na Průmyslové škole keramické v Teplicích, na gymnáziu a na Právnické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. V roce 1954 byl ze studia vyloučen. Koncem 60. let otiskoval pod šifrou WITZ politické karikatury a koláže. V roce 1977 podepsal Chartu 77 a v roce 1979 emigroval do Německa, kde se věnoval experimentální poezii a výtvarnému umění. V roce 1984 vydal v Londýně knihu „Haiku o Praze“. V roce 1989 byl jmenován honorárním konzulem v Hamburku. Ve vlasti vystavoval své koláže, které se staly jeho hlavním výtvarným prostředkem. Prezident Václav Havel jej vyznamenal Řádem Bílého lva. Karel Trinkewitz zemřel 14. března 2014 v Degendorfu v Německu.

25. srpna 2001 – před 25 lety – zemřel ve Vídni významný krajanický pracovník **prof. Karel Matal**. Byl předsedou Československé strany sociálně demokratické v Rakousku, předsedou Jednoty Máj a místopředsedou Menšinové rady české a slovenské větve v Rakousku. Karel Matal se narodil 19. července 1923 ve Vídni. Od roku 1990 byl zahraničním členem Československého ústavu zahraničního.

26. srpna 1906 – před 120 lety – byl v Hamburku založen krajanický spolek Lidumil. Hamburk, kde byl přístav a křižovatka dopravy, obchodu a řemesel, byl jedním z mnoha center soustředění našich krajanů. Vedle Lidumila působil v Hamburku ještě spolek Svornost.

27. srpna 1991 – před 35 lety – vydalo nakladatelství Jednota v chorvatském Daruvaru knihu prof. Josefa Matušky s názvem „200 let pospolu“. Kniha je věnována přistěhovalectví Čechů do Chorvatska a soužití s chorvatským národem. O tři roky později pak vyšlo komplexní dílo s názvem „Češi v Chorvatsku“.

29. srpna 1856 – před 170 lety – byla ve státě Minnesota v USA založena česká osada Nová Praha (New Prague). První Češi sem přišli z okolí Týna nad Vltavou, Vodňan, Lišova, Lomnice a Veselí nad Lužnicí v letech 1854 až 1856. V roce 1856 zde žilo již 348 českých rodin (1950 osob).

7. září 1931 – před 95 lety – se v Praze narodil **Jaroslav Drábek mladší**, syn dr. Jaroslava Drábka, který v roce 1945 vedl soud s představitelem nacistů v českých zemích, K. H. Frankem. Středoškolská studia začal na reálném gymnáziu v Praze v Křemencově ulici. V roce 1948 celá rodina (otec, matka a dva synové) emigrovala do USA. Střední školu Jaroslav dokončil na Long Islandu ve státě New York, pokračoval na Washington Lee University a práva dokončil v roce 1958 na George Washington University. Pracoval jako soukromý právník, později ve vládní službě, naposledy pro American Flange Manufacturing Co. v Linden ve státě New Jersey. Zemřel 22. února 1992 v New Yorku v USA. Jeho mladší bratr Jan byl po roce 1989 jmenován velvyslancem Československa v Keni.

8. září 1841 – před 185 lety – se v Nelahozevsi u Kralup narodil hudební skladatel a dirigent **Antonín Dvořák**. Své hudební nadání rozvíjel od dětství, neboť měl podporu svého otce, který ovládal hru na housle a naučil to i svého syna. Ve školním věku se učil hrát na varhany. Když přišel studovat varhanní školu do Prahy, své znalosti prohluboval i studiem hudebních archivů. Zde také začal sám komponovat. Česká veřejnost byla na Antonína Dvořáka poprvé upozorněna 10. prosince 1871 na koncertě dr. L. Procházky, na kterém byly předneseny i Dvořákovy písně a skladby. Antonín Dvořák je autorem rozsáhlého díla, v němž dominovaly Slovanské tance, Slovanské rapsodie, Symfonie E-moll „Z Nového světa“, skladby pro klavír, opery a další. V letech 1892 až 1895 působil jako ředitel hudební konzervatoře v New Yorku v USA. Zemřel 1. května 1904.

8. září 1981 – před 45 lety – zemřel v Londýně novinář a básník **Zdeněk Lederer**. Narodil se 26. prosince 1920 v Praze. V roce 1939 byl uvězněn a prošel koncentračními tábory v Terezíně a Osvětimi. Před koncem války uprchl a skrýval se. Po návratu domů byl redaktorem Obzorů a Vývoje. V únorových dnech 1948 byl vyloučen ze Svazu československých novinářů. V té době byl v Londýně a rozho-

dl se tam trvale zůstat. Byl mezi prvními redaktory rozhlasové stanice Svobodná Evropa. Později byl jejím dopisovatelem a nakonec redaktorem BBC. Psal básně a v Londýně vydal knihu o Terezíně.

10. září 2001 – před 25 lety – zemřel ve státě New York v USA starosta Světového svazu sokolstva **Vladislav Slavík**. Narodil se 5. července 1924 v Rakovníku.

11. září 1911 – před 115 lety – se ve Starém Postřekově na Chodsku narodil generálmajor v. v. **Josef Buršík**. V roce 1939 odešel přes Polsko do Sovětského svazu, aby se zapojil do československého zahraničního odboje proti německému fašismu. V Buzuluku stál u zrodu samostatného československého praporu. V lednu 1943 se zúčastnil bojových operací u Sokolova a Charkova a jako velitel tankové rotы zaznamenal vítězství u Kyjeva. V roce 1944 velel tankovému praporu, s nímž prodělal nejkrvavější boje v karpatsko-dukelské operaci a v roce 1945 se svými spolubojovníky osvobozoval Ostravu a posléze Prahu. Měl nemalý počet medailí a vyznamenání a mezi nimi Zlatou hvězdu Hrdiny SSSR. Po válce Josef Buršík vytrvale odmítal vstup do KSČ. V roce 1950 byl ve vykonstruovaném procesu odsouzen za zločin velezrady. Při převozu do nemocnice se mu podařilo s pomocí přátel uprchnout. S manželkou se dostal do Německa a poté do Anglie. Do Československa přijel až v roce 1990. Byl sice rehabilitován, byly mu vráceny vojenské hodnosti a byl povýšen do hodnosti generálmajora, ale měl výhrady k polistopadovému vývoji a do Československa se nepřestěhoval. Zemřel 30. června 2002 v britském Northamptonu.

13. září 2001 – před 25 lety – zemřel v Anglii český hokejista a tenista **Jaroslav Drobný**. Byl patrně jediným sportovcem na světě, který měl zlatou medaili z mistrovství světa v hokeji (1947 v Praze) a pak vyhrál Wimbledon (1954). Narodil se 21. října 1921. Od roku 1949 žil v zahraničí. V roce 1950 se stal občanem Egypta, za který hrál tenis. Po vítězství ve Wimbledonu se usadil v Anglii, oženil se s bývalou anglickou herečkou Ritou Anderson-Jarvis a od roku 1959 byl britským občanem. Do Prahy zavítal poprvé v roce 1985 a pak častěji v devadesátých letech.

14. září 1886 – před 140 lety – se v Praze na Královských Vinohradech narodil někdejší československý ministr zahraničních věcí **Jan Masaryk**. Jeho rodiče mu umožnili dětství naplněné radostí, ale vštípili mu také povinnost pracovat. Po maturitě na Akademickém gymnáziu v Praze v roce 1906 odjel na zkušenou do USA, kde zůstal osm let, pracoval jako dělník i úředník a pokračoval ve studiu. Domů se vrátil těsně před vypuknutím první světové války a v mobilizaci narukoval do rakousko-uherské armády. Kvůli otci, T. G. Masarykovi, který z emigrace řídil politický zápas za samostatný československý stát, byl šikanován, často přemísťován a střídavě i vězněn. V nové Československé republice po roce 1918 nastoupil na ministerstvo zahraničních věcí a brzy odjel jako Chargé d'Affaires do Washingtonu. V roce 1921 přešel ve funkci legačního rady do Londýna a v roce 1925 byl jmenován velvyslancem ve Velké Británii. Toto místo zastával až do mnichovského diktátu v roce 1938, po němž se nakrátko uchýlil do USA. Na podzim roku 1939 se vrátil do Londýna, aby se po boku prezidenta E. Beneše zapojil do práce v Československém národním výboru uznaném od roku 1940 jako exilová vláda Československé republiky. Jan Masaryk v ní zaujal místo ministra zahraničních věcí a byl v této

funkci až do 10. března 1948, kdy bylo jeho tělo nalezeno pod okny jeho pražského bytu a dodnes nebylo přesně vyjasněno, zda šlo o sebevraždu či některý druh vraždy. Po obnovení činnosti Československého ústavu zahraničního v roce 1946 byl Jan Masaryk jeho členem s legitimací č. 1 a dodnes je jeho čestným členem.

15. září 2011 – před 15 lety – zemřel **akademický sochař Josef Vajce**. Narodil se 19. září 1937 v Klatovech. Vystudoval Střední uměleckoprůmyslovou školu v Uherském Hradišti a Akademii výtvarných umění v Praze v ateliéru Vincence Makovského. V letech 1966-1968 byl asistentem na AVU. Byl členem Unie výtvarných umělců Čech a Moravy a předsedou Sdružení sochařů Čech, Moravy a Slezska. Je autorem „Tří křížů“ na vrchu Ztracenec u Velkých Karlovic, bronzového sousoší „Tycho Brahe a Johannes Kepler“ v Praze na Pohořelci, kamenné sochy „Krásno“ v San Piero in Bagno v Itálii a ve Valašském Meziříčí, portrétů „A. Einsteina“, „R. Oppenheimera“, „K. Hoffhanze“ a dalších. V roce 1990 se stal členem Československého ústavu zahraničního, kde začal pracovat v kulturní komisi a na mimořádné valné hromadě v roce 1991 byl kooptován do správního výboru, ve kterém se stal členem představenstva a místopředsedou ČSÚZ. Československý ústav zahraniční instaloval ve světě několik památníků, na jejichž vzniku se podílel právě Josef Vajce. Byla to bronzová socha J. A. Komenského v Berlíně – Neuköllnu, socha T. G. Masaryka podle O. Španiela pro Mexico City (2000), busta T. G. Masaryka pro Užhorod (2002), památník T. G. Masaryka pro Sankt Petěrburg (2003) a památník T. G. Masaryka a M. R. Štefánika v Košicích (2004). V České základní škole J. A. Komenského v chorvatském Daruvaru je velká busta J. A. Komenského (výřez ze sochy z Berlína – Neuköllnu).

15. září 1921 – před 105lety – se narodil krajan **Jan Okénka**, dlouholetý předseda západoberlínského spolku Beseda Berlín, později čestný předseda spolku Bohemia Klub Berlín, který vznikl v roce 1990, ale v roce 1999 oficiálně zastavil svou činnost kvůli klesajícímu zájmu ze strany nových emigrantů a návratu části krajanů zpět do vlasti.

18. září 1901 – před 125 lety – zemřela v USA Čechoameričanka **Františka Gregorová**, autorka knihy „Story of Bohemia“ a první překladatelka „Babičky“ Boženy Němcové na půdě Spojených států amerických.

20. září 1961 – před 65 lety – zemřel v Dublinu v Irsku československý důstojník a diplomat **Pavel Růžička**. Narodil se 17. září 1887 v Praze. Během první světové války vstoupil do carské armády, potom přestoupil do československých legií, se kterými se zúčastnil sibiřské anabáze. Po válce byl československým vojenským atašé a poté prvním legačním tajemníkem v Japonsku, konzulem a. pak velvyslancem v Káhiře a dále v Dublinu. V Irsku byl nejpopulárnějším členem diplomatického sboru, měl i znamenité styky s tiskem. Díky jeho všestrannosti se Irsko stalo odběratelem mnoha československých výrobků a navíc irská armáda přijala jeho přičiněním sokolské zásady. Když byl v roce 1936 odvolán, dostalo se mu několika neobvyklých poct. Když se po druhé světové válce v roce 1947 vrátil jako velvyslanec do Irska, byla to skoro celostátní událost. V únoru 1948 na post velvyslance rezignoval. Irská vláda však prohlásila, že nepřijme jiného velvyslance a nadále ho uznávala.

21. září 1861 – před 165 lety – se v Benešově u Prahy narodil významný sokolský pracovník **dr. Josef Scheiner**. Byl spolupracovníkem dr. Miroslava Tyrše, od roku 1898 starostou Sokola pražského a od roku 1906 starostou Československé obce sokolské. Scheiner byl stoupencem a přítelem T. G. Masaryka a spolupracoval s ním v protirakouském domácím odboji za první světové války. Byl členem Národního výboru československého a zastával v něm funkci vrchního velitele branných sil. V letech 1918 a 1919 byl prvním generálním inspektorem československé armády. Josef Scheiner byl jedním ze 138 svolavatelů ustavující valné hromady Československého ústavu zahraničního 20. prosince 1928 a v registru členů je zapsán pod číslem 77. Tehdy měl kromě starosty Československé obce sokolské ještě funkci starosty Svazu slovanského sokolstva. Zemřel 11. ledna 1932.

22. září 1901 – před 125 lety – se v Počaplech u Berouna narodil **Václav Žáček**. V roce 1930 odešel do Francie a v roce 1939 se jako příslušník francouzské armády zapojil do boje proti nacistické invazi. Zúčastnil se bojů u La Ferté, ale tehdejší nedostatečně vybavená armáda nedokázala zastavit německé útočníky. Žáček byl jedním z prvních dobrovolníků při zakládání Československé zahraniční armády v roce 1940 v Adge ve Francii. Po francouzské kapitulaci se jednotka po dvoutýdenní plavbě vylodila v Liverpoolu v Anglii. Tam pokračoval v odbojové činnosti. Později byl přidělen kanceláři Československého vojenského atašé v Londýně. Po skončení války se v roce 1945 vrátil po patnáctiletém exilu do vlasti. Byl přesvědčeným demokratem a zásadovým zastáncem svobodného demokratického zřízení a proto po komunistickém puči v roce 1948 opět opustil vlast a odešel do exilu do Anglie. Trvale se usadil v Lutonu, kde vlastnil „Café London“. Byl nositelem francouzských, anglických a československých válečných vyznamenání. Zemřel 13. září 1986 v Lutonu ve Velké Británii.

23. září 1871 – před 155 lety – se v Opočně na Rychnovsku narodil malíř **František Kupka**. Od roku 1906 žil a tvořil v Paříži. Jako malíř a grafik byl postupně ovlivněn secesí, symbolismem, fauvismem, futurismem až dospěl k nefigurativnímu vyjádření a stal se průkopníkem abstraktního umění. Užíval též pseudonym Paul Regnard. V průběhu první republiky i po druhé světové válce rád do vlasti zajížděl, ale jeho domovem už byla Francie. Zemřel 21. června 1957 v Paříži.

23. září 1916 – před 110 lety – se ve Svatém Kříži u Havlíčkova Brodu narodil **Karel Miloslav Kuttawascher**, nejúspěšnější československý stíhač ve Velké Británii v druhé světové válce. Zemřel 18. srpna 1957 ve Velké Británii.

25. září 1906 – před 120 lety – se v Praze narodil hudební skladatel, klavírista a dirigent **Jaroslav Ježek**. Od útlého dětství byl zrakově postižený a postupně takřka oslepl. Školu musel dokončit v Ústavu slepých na Hradčanech, kde se více než šest let věnoval rozsáhlé hudební výchově. Naučil se hrát na řadu nástrojů a byl přijat na konzervatoř přímo do kompozičního oddělení. Po studiu se seznámil s dvojicí Voskovec a Werich, stal se v roce 1928 členem a dirigentem Osvobozeného divadla, kde byl do roku 1938 úzkým spolupracovníkem obou protagonistů. Byl autorem jazzových a tanečních skladeb a písní pro divadelní hry V + W (např. Bugatti step, Klobouk ve křoví atd.) a skladeb z oblasti vážné hudby (např. Koncert pro klavír a orchestr). V roce 1939 spolu s Jiřím Voskovcem a Janem Werichem

odešel před hrozbou fašistické perzekuce do exilu v USA. Tam hráli a zpívali pro krajany, pracovali v divadlech, ve filmu a také na vlnách rozhlasových stanic, včetně vln vysílaných do okupované vlasti, aby podporovali a povzbuzovali národ doma. Všichni se těšili, že se po vítězné válce vrátí domů. V USA se Ježek seznámil a posléze oženil s Frances Bečákovou, krajankou, rodačkou z moravských Tupes. Ježkovi se však touha po domově nenaplnila. Zemřel 1. ledna 1942 v New Yorku. V roce 1947 Frances Ježková navštívila Československo a přivezla s sebou urnu s popelem svého manžela. 5. ledna 1947 byla urna uložena do rodinné hrobky na pražských Olšanských hřbitovech.

25. září 1961 – před 65 lety – byl v Západním Berlíně založen krajanský spolek Beseda.

26. září 1921 – před 105 lety – se ve Vídni narodil **Miroslav Brožák**. V krajanské Vídni byl velmi známou osobností, pracoval v mnoha krajanských spolcích a v krajanském tisku a byl aktivní až do pozdního věku, respektive až do konce života. Pracoval v Sokole, v divadelním spolku Vlastenecká omladina, byl funkcionářem a starostou Školského spolku Komenský, byl dlouholetým předsedou Sdružení Čechů a Slováků v Rakousku a po přijetí tohoto sdružení do Menšinové rady české a slovenské větve v Rakousku byl místopředsedou tohoto střechového spolku krajanů v Rakousku. V krajanském tisku začínal v „menšinových listech“, vydával „krajanské noviny“ a končil jako spolupracovník v měsíčníku „Česká a Slovenská Vídeň dnes“. Miroslav Brožák byl nositelem medaile Československé společnosti pro mezinárodní styky „Za zásluhy o rozvoj přátelství a spolupráce s ČSSR“ a čestného uznání Československého ústavu zahraničního „Za obětavou a dlouholetou činnost ve prospěch ČSÚZ a krajanů ve světě“. Zemřel 20. února 2006.

27. září 1911 – před 115 lety – se v Hradci Králové narodil československý válečný letec **Jaroslav Bala**. V letech 1940 až 1942 sloužil v prvním operačním turnusu RAF ve Velké Británii. 15. července 1942 pravděpodobně zničil německou ponorku. 1. července 1943 byl převelen k Inspektorátu československého letectva v Londýně. Od 1. ledna 1944 byl jmenován styčným důstojníkem. V listopadu 1944 byl odeslán do SSSR. V srpnu 1945 vydal knihu o zhodnocení válečné činnosti československého letectva. V roce 1948 emigroval do USA. Zemřel 7. prosince 1992 v San Diegu v USA.

28. září 1996 – před 30 lety – byla v Sarajevu v Bosně a Hercegovině znovu ustavena krajanská Česká beseda.

29. září 1916 – před 110 lety – se v polském Krakově narodil významný československý exilový pracovník **JUDr. Leopold Rozbořil**. Po ukončení studií na Masarykově univerzitě v Brně v roce 1939 odešel do československého zahraničního odboje ve Francii a posléze do Velké Británie, kde bojoval vždy v první linii až do vítězného roku 1945. Po návratu do vlasti začal učit na Univerzitě Karlově, ale od jara 1946 zastával místo vedoucího reparační a restituční mise v britské zóně Německa. Po únoru 1948 se rozhodl pro emigraci. Byl významným krajanským pracovníkem v Austrálii, na Novém Zélandě a ve Spojených státech amerických. Zemřel v roce 1994 v USA.

30. září 1906 – před 120 lety – se v Brně narodil dirigent a pedagog **Václav Smetáček**. Studoval na pražské konzervatoři hru na hoboj, skladbu a dirigování a současně na filozofické fakultě hudební vědu a estetiku. V roce 1928 založil Pražské dechové kvinteto, v němž působil jako hoboista 27 let. V letech 1930 až 1933 byl členem České filharmonie. V květnu 1942 se stal šéfem symfonického orchestru FOK a zůstal jím až do roku 1971. Získal tak početné publikum, že jejich koncerty bývaly dvakrát reprízovány. V letech 1945 až 1966 vyučoval hru na hoboji, komorní hru a později řízení orchestru na pražské konzervatoři. V letech 1959 a 1960 byl též šéfdirigentem Berlínského orchestru. Opakovaně byl zván k řízení koncertů do zahraničí, kde byl také oceňován jako operní dirigent. Jeho nahrávka Smetanovy „Mé vlasti“ s Českou filharmonií z roku 1980 patří k nejlepším. Václav Smetáček zemřel 18. února 1986 v Praze.

1. října 2001 – před 25 lety – zemřela v USA **Věra Ulbrechtová**, tajemnice Československé společnosti pro vědy a umění (SVU). Narodila se v Praze 24. dubna 1929.

3. října 1991 – před 35 lety – zemřel v New Yorku v USA **František Jonáš**. Narodil se 28. října 1906 v Nymburku, kde se v mládí zapojil do sokolského života. Byl členem závodního družstva. Později byl členem sokolských jednot Bratislava IV, Nové Zámky a Zlín. Za války byl zapojen do odbojové činnosti na Zlínsku, po válce působil opět v Sokole Zlín, v jehož družstvu ještě závodil na XI. Všesokolském sletu v roce 1948. Po sletu odešel do exilu. Působil v jednotách Sokolské župy dr. Edvarda Beneše v exilu, byl tři roky cvičitelem Sokola v Paříži a v roce 1952 přesídlil do Maroka, kde byl zakládajícím členem a tři roky náčelníkem Sokola Casablanca. V letech 1957 až 1962 byl členem předsednictva Ústředí československého sokolstva v zahraničí a vypomáhal při expedici Sokolského věstníku.

5. října 1991 – před 35 lety – zemřel v Laguna Hills v Kalifornii v USA **Miroslav Schubert**. Narodil se 2. března 1895 v Havlíčkově Brodě. Po vídeňských vysokoškolských studiích a po krátkém působení v rakousko-uherské konzulární službě byl 28. října 1918 mezi prvními, kdož se přihlásili do rodícího se ministerstva zahraničních věcí v Praze. Diplomatická služba jej zavedla do Německa, USA, Brazílie a Íránu. V letech 1934 až 1939 byl legačním radou československého velvyslanectví v Berlíně. Po obsazení českých zemí a zrušení československé zahraniční diplomatické služby pracoval v Baťových závodech. V letech 1945 až 1948 zastával úřad generálního konzula v Mnichově. Po únoru 1948 se vzdal diplomatické kariéry a odešel do exilu. V USA působil především v soukromém sektoru. Účastnil se činnosti jako člen Rady svobodného Československa a krajských spolků. Byl autorem četných odborných příspěvků do různých publikací.

9. října 1871 – před 155 lety – vypukl v Chicagu v USA velký požár, který zničil mnoho českého majetku a přivedl četné naše krajany na mizinu. Pro představu o velikosti neštěstí uvádíme, že o život přišlo 250 lidí, shořelo a bylo zničeno 18 tisíc domů a 98 tisíc lidí přišlo o přístřeší.

9. října 1991 – před 35 lety – zemřel ve Winterthuru ve Švýcarsku **Ilja Pittner**. Narodil se 29. března 1922 v Teplicích-Šanově, byl synem soudního úředníka

a československého legionáře na Rusi za první světové války. Po odstoupení pohraničí Německu v září 1938 se s rodiči a sestrou přestěhoval do Mladé Boleslavi, kde absolvoval obchodní akademii. Po maturitě pracoval v podniku Karborundum v Benátkách nad Jizerou. Před koncem války se přidal k partyzánskému oddílu na Řepíně, kde se zapojil do boje proti německým okupantům. Po válce pracoval jako úředník v pražské Národní bance, odkud byl přeložen do Karlových Varů. Stal se příslušníkem národně socialistické strany. Po únoru 1948 se zapojil do protikomunistického odboje skupiny vedené Václavem Justem, krajským tajemníkem národně socialistické strany. V listopadu 1949 byl zatčen a odsouzen ke čtrnáctiletému vězení. Deset let pracoval jako vězeň v uranových dolech v Jáchymově. V květnu 1960 byl na amnestii propuštěn. Po svém návratu se oženil s Jasněnou Švástovou, také dlouholetou vězeňkyní. Pracoval v různých, převážně dělnických zaměstnáních. V září 1969 odešel s manželkou do Švýcarska, kde pracoval až do důchodu jako úředník v pojišťovně. Ve Švýcarsku se zapojil do činnosti československého exilu, stal se členem Rady svobodného Československa, Československého poradního sboru v západní Evropě, členem Ústředí československé strany národně sociální v exilu a jeho předsednictva, členem Svazu bývalých politických vězňů.

23. října 1911 – před 115 lety – se v Josefově nad Metují narodil **ThDr. Blahoslav Hrubý**. Graduoval na protestantské teologické fakultě Jana Husa v Praze v roce 1936. Až do roku 1939 byl tajemníkem Světové studentské asociace a duchovním československé protestantské mise v Paříži. Byl hlasatelem francouzského rozhlasu v Paříži a vysílal náboženské pořady do Němci okupovaného Československa. V Marseille organizoval pomoc židovským uprchlíkům. Po porážce Francie odjel do USA a studoval na Meadville Theological Seminary v Chicagu. V roce 1942 dobrovolně vstoupil do americké armády, kde sloužil jako kapitán v Office of Strategic Services. Působil v malé misi třetí armády generála Pattona, se kterou se dostal do Prahy právě ve dnech Pražského povstání v květnu 1945. Za práci v americké misi v Praze byl vyznamenán. V roce 1949 se natrvalo usadil v USA. Pracoval v rozhlasové stanici Svobodná Evropa jako poradce, hlasatel náboženského vysílání a redaktor náboženských programů. V letech 1952 až 1954 působil v Mnichově jako ředitel evropské kanceláře Amerického fondu pro československé uprchlíky. Mnohým uprchlíkům pomohl k emigraci. Od roku 1962 spolu s dr. Pavlem B. Andersonem vydával čtvrtletník „Religion in Communist Dominated Areas“. Čtvrtletník byl podporován od roku 1971 Výzkumným střediskem pro náboženství a lidská práva v uzavřených společnostech, sídlících v New Yorku. Středisko také pořádalo pravidelné konference o náboženství a lidských právech, na kterých dr. Blahoslav Hrubý přednášel. Časopis byl velice uznáván jako spolehlivý zdroj zpráv o útisku náboženství za železnou oponou. Dr. Blahoslav Hrubý také úzce spolupracoval s Ústředím československé národní rady a byl jejím členem. Zemřel 22. října 1991 v New Yorku.

23. října 1991 – před 35 lety – zemřela v Chicagu v USA **Jaromíra Žáčková**. Narodila se 16. ledna 1902 ve Studénce na Ostravsku. Byla zaslouženou pracovnící ženského hnutí strany národně socialistické. Ve třicátých letech byla zemskou tajemnicí žen, znamenitou řečnicí a debatérkou. Byla třikrát zvolena poslankyní

Národního shromáždění – poprvé v květnu 1935, podruhé v květnu 1945 do prozatímního Národního shromáždění a v květnu 1946 do Ústavodárného národního shromáždění. V roce 1948 spolu s manželem a dcerou opustili Československo. Přes Rakousko se dostali do Anglie a v roce 1952 do USA. Jaromíra Žáčková se ihned zapojila do krajaňských aktivit. Byla členkou Rady svobodného Československa, Společnosti pro vědy a umění a Dobročinné dámské společnosti v Chicagu. Působila v rozhlase jako žurnalistka pro chicagskou oblast a psala články do krajaňských časopisů. Posledních deset let života byla vážně nemocná.

24. října 1896 – před 130 lety – se v Brezové pod Bradlom na Slovensku narodil významný československý diplomat v letech 1922 až 1948 a poté představitel československého exilu v USA **JUDr. Ján Papánek**. Vystudoval práva na pařížské Sorboně a do prvního zaměstnání po studiu nastoupil v roce 1922 na tehdejší československé ministerstvo zahraničních věcí v Praze. Diplomatickou dráhu zahájil na československém velvyslanectví v Budapešti a příštím postem v jeho kariéře byl Washington v USA. Tam také sloužil jako konzul v Pittsburgu. V USA působil i v době druhé světové války jako zmocněnec dr. Edvarda Beneše a představitel Československé zahraniční akce v Chicagu. Později vedl vládní Informační službu v New Yorku. Po druhé světové válce byl zástupcem Československého červeného kříže v USA a Československo zastupoval v řadě mezinárodních organizací. Naposledy působil jako stálý zástupce Československa v Organizaci spojených národů (OSN). Po smrti Jana Masaryka požádal Radu bezpečnosti OSN, aby neprodleně vyšetřila okolnosti této smrti. Krátce na to byl československou vládou své funkce zbaven. Prohlásil se za exulanta, který bude všemi dostupnými prostředky bojovat proti politickému režimu v Československu. V roce 1949 začal pracovat jako mimořádný profesor na univerzitě v New Yorku a založil organizaci na podporu uprchlíků z Československa, tzv. American Fund for Czechoslovak Refugees. Stal se členem Rady svobodného Československa a řady dalších krajaňských organizací. Svůj boj vedl do listopadu 1989. Prezident Václav Havel mu 28. října 1991 udělil Řád T. G. Masaryka nejvyššího stupně. JUDr. Ján Papánek zemřel 30. listopadu 1991 v USA.

24. října 1906 – před 120 lety – byla v New Yorku otevřena největší československá knihovna v USA nazvaná „Česká studánka v Atlantiku“. Podnět k jejímu založení dal historik krajaňské Ameriky dr. Tomáš Čapek.

25. října 1931 – před 95 lety – byla ve XII. vídeňském okrese otevřena nová česká školní budova, která byla jednou z nejmodernějších škol v Rakousku. Od šedesátých let minulého století již však není v majetku české menšiny.

25. října 1946 – před 80 lety – vyšlo první číslo časopisu Československého ústavu zahraničního „Československý svět“. Byl určen jak krajanům, tak i pro informaci domácí veřejnosti o krajanech. Časopis vycházel nepřetržitě 44 let a poslední číslo vyšlo v září 1990. První číslo vyšlo v předvečer prvního „Celostátního sjezdu českých a slovenských krajanů-reemigrantů“.

26. října 1946 – před 80 lety – byl v Praze zahájen první „Celostátní sjezd českých a slovenských krajanů-reemigrantů“. Sjezd zorganizoval Československý ústav zahraniční pod záštitou československé vlády. Sjezd trval tři dny a skončil 28. října

1946 přijetím rozsáhlé a obsažné rezoluce, která do roku 1948 byla i jakousi směrnicí o postupu vůči krajanům a úkolech vzájemné spolupráce.

27. října 1971 – před 55 lety – zemřel v Praze generál Karel Papoušek. Narodil se 30. října 1893 v Přerově na Moravě. Za druhé světové války byl velitelem československého letectva ve Velké Británii. V letech 1948 až 1969 byl z politických důvodů vězněn.

28. října 1931 – před 95 lety – byla v městečku Saenz Peña v provincii Chaco v Argentině otevřena česká škola.

30. října 1861 – před 165 lety – začal v Racine ve státě Wisconsin v USA vycházet krajanský týdeník „Slávie“. Po několik desetiletí byl nejčtenějším českým časopisem v USA. V záhlaví se prezentoval jako „Týdeník věnovaný politice, všeobecnému vzdělání a jiným praktickým potřebám Čechoslovanů v Americe“. Prvním majitelem byl František Kořízek, dále se střídali J. Bárta-Lehovský, F. Mráček a K. Jonáš. V době první světové války časopis zakoupil Augustin Geringer a přesunul redakci do Chicaga ve státě Illinois. Časopis vycházel nepřetržitě až do roku 1932, tedy plných 72 let.

Řeč

Československý ústav zahraniční
děkuje svým členům, příznivcům a zvláště zde jmenovaným
za finanční dary, ze kterých může uskutečňovat vzdělávací projekty
pro děti našich krajanů.

Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

GENERÁLNÍ PARTNER

NADACE
SYNOT

AUREDNIK CS

Valbek-EU, s.r.o. Liberec

JUDr. Jiří HARTMANN

Ing. Vladimír BEZDĚK

R. JELÍNEK

JUDr. Ing. Světlana
SEMERÁDOVÁ ZVOLÁBKOVÁ

JUDr. Ivana SYRŮČKOVÁ

PhDr. Helena BRIARDOVÁ

Hana HLAVÁČKOVÁ

Olomoucký kraj

Vydává Československý ústav zahraniční
Karmelitská 25, 118 31 Praha 1
tel.: 257 533 732
e-mail: krajane@csuzkrajane.cz
www.csuz.cz